

AZ OKTATÓK VÉLEMÉNYE A SPORTOLÓI PÁRHUZAMOS KARRIERÉPÍTÉST TÁMOGATÓ INTÉZMÉNYI SZABÁLYOZÁSOKRÓL

*LECTURERS' OPINION ON INSTITUTIONAL REGULATIONS
SUPPORTING ATHLETES' DUAL CAREER*

LENTÉNÉ PUSKÁS ANDREA PhD hallgató
Debreceni Egyetem

ABSTRACT

Institutional regulations applied in higher education provide elite athletes with the possibility to pursue a dual-career, that is pursuing academic studies while developing a sporting career. The purpose of this study is to explore lecturers' opinion on institutional regulations facilitating academic requirements, which elite athletes need to fulfil, and the feasibility thereof. Data were collected by means of online questionnaires via Evasys among lecturers at the University of Debrecen. Lecturers from 15 different majors who may have some sort of relationship with elite athletes having participated in the previous study were considered as part of the pattern. 190 lecturers were chosen randomly for the study; the respond rate was 23%. Based on the results it can be concluded that the majority of the lecturers do not know the elite athletes studying in the institution, however, they agree with institutional regulations aimed at facilitating academic requirements.

Key words: higher education, institutional regulation, lecturer, elite athlete

Bevezetés

A sportolói pályafutás sajátosságai, a sportban rejlő kockázati tényezők és a sportolói karrier hosszának bizonytalansága a sportolókat egyre inkább arra ösztönzi, hogy tudatosan építsék sportolói karrierjüket és az azt követő civil életüket már az aktív sportolói időszak alatt. A civil életre történő felkészülés az egyik leglényegesebb tényező tekintettel arra, hogy az ideális, azaz a tudatosan eltervezett visszavonulás esetében is hátránnyal indulnak a sportolók kortársaik munka- és néhány éves szakmai tapasztalatához viszonyítva. (Lenténé Puskás,2014). Egy sportoló pályafutásának hossza előre nem meghatározható, számos, előre nem látható körülmény – sérülés, klubváltás, edző váltás – befolyásolhatja azt, amelyek sok esetben a sportoló akaratától függetlenül alapvető változásokat hoznak és módosítják korábbi céljaikat. Ezt felismerve egyre több élsportoló készül a sportolói karrier lezárását

követő időszakra és tartja fontosnak a tanulást, amely egyrészt megkönnyíti a civil életbe történő beilleszkedést, másrészt alternatívát kínál egy sérülés következtében bekövetkező visszavonuláshoz (Kun - Szretykó, 2011). A tanulás és a sport egyensúlyának megteremtése azonban kihívást jelent a sportolók számára, mivel a magas-szintű sportteljesítmény elérése érdekében a sportolásra fordított idő és pszichikai energia megnehezítheti számukra, hogy a tanulásra is megfelelő mennyiségű időt és mentális energiát fordítsanak (Corrado „et al.”, 2012).

A fiatal sportolók életének egyik legkritikusabb időszaka az egyetemi évekre esik, amikor a sportoló jellemzően a pályafutása csúcsához közeledik vagy éppen a csúcson van. Ebben az időszakban a legfontosabb az egyéni (sportolói karrierre és civil foglalkozásra vonatkozó) célok és az egyetem által támasztott követelmények sikeres összehangolása a megfelelő előrehaladás érdekében (Lenténé Puskás-Perényi, 2014). Ezen célok összehangolását megnehezíti az a tény, hogy a felsőoktatási intézményekben gyakran előítéletekkel kell a sportolóknak megküzdniük, mely fakadhat abból, hogy az élsportolói életvitel kötelezettségei, feladatai és kihívásai nem kerülnek be kellőképpen a köztudatba, mivel az élsportolókkal való személyes találkozás, a velük való mélyebb kommunikáció korlátozott.

Több kutatás (Engstrom-Sedlacek, 1991, 1993; Engstrom „et al.”, 1995) azt találta, hogy a sportolókkal kapcsolatos negatív sztereotípiák léteznek a karokon és a tanszékeken belül és ezek olyan környezeti faktorok, amelyeket a sportolók nem tudnak irányítani, azonban befolyással lehetnek egyetemi tanulmányaikra. Előfordul, hogy azt feltételezik róluk, hogy nem rendelkeznek a tanulmányi követelmények teljesítéséhez szükséges megfelelő tanulási képességekkel (Storch-Ohlson, 2009). Engstrom és társai tanulmányukban arra világítottak rá, hogy sokszor a hallgató társak vagy éppen az intézmény dolgozói vélik úgy, hogy a sportolók egy velük született felsőbbrendűségi érzéssel rendelkeznek, viszont annál kevesebb, a tanulmányokhoz szükséges kompetencia és képesség áll rendelkezésükre. (Engstrom „et al.”, 1995). Ettől eltérően egy korábbi, az élsportolók kari átlagokhoz viszonyított tanulmányi eredményét vizsgáló kutatás azt mutatta, hogy az élsportolók két vizsgált félév során is a kari átlaghoz képest jobb tanulmányi eredményt értek el, mely azt igazolja, hogy a sportolók számára fontos a tanulás (Lenténé Puskás-Perényi, 2015). Kun és Szretykó is arra az eredményre jutott, hogy a megkérdezett 20 év feletti sportolók 91%-a tekinti elsődlegesnek a tanulást biztosítva ezzel a civil karrier előkészítését (Kun - Szretykó, 2011).

Az élsportolók párhuzamos karriervezetését megkönnyíthetik a felsőoktatási intézmények által alkalmazott szabályozási elemek, amelyek megteremtik a sportolók számára a piacképes diploma megszerzéséhez szükséges feltételeket. A szabályozási rendszer és az intézmény által biztosított támogatási formák, valamint a sportolóknak az oktatókkal kialakított kapcsolatrendszere, a tanulmányok és a sportkarrier egyidejű megvalósításának meghatározó faktoraként jelentkeznek az egyetemi időszak alatt. Ezt felismerve a Debreceni Egyetem az elsők között alakította ki Magyarországon az Európai Unió irányelveknek megfelelő Sportkon-

cepcióját és kidolgozta a sportolói kettős karrier megvalósítását támogató szabályozási rendszerét (Lenténé Puskás, 2014, Bács, 2011, Bács-Bácsné, 2014). Az élsportolókat segítő támogatási formák: egyéni tanrend- és vizsgarend szerinti képzés, költségtérítéses képzésről államilag finanszírozott képzésre történő áthelyezés, a költségtérítés csökkentése, intézmény- és szakváltás engedélyezése, előnyös kollégiumi elhelyezés, korrepetitor, segítő tutor biztosítása. A tanulás és sportolás egyensúlyának megteremtése által a sportolók olyan tudásra tehetnek szert, amely biztosítja számukra a sportkarrier befejezését követően a munka világába történő belépést (Lenténé Puskás, 2013, Lenténé Puskás „et al”, 2014).

Jelen tanulmány célja, hogy feltárja, hogyan vélekedik a szabályozásokat alkalmazó, képviselő és ellenőrző oktatói csoport az élsportról, az egyetemi tanulmányok és az élsport összeegyeztethetőségéről és hogy mi a véleményük az egyetem által biztosított szabályozási elemekről valamint azok megvalósíthatóságáról. Hasonló kutatás a témával kapcsolatosan Magyarországon még nem került bevezetésre. A felmérés egy átfogó, a felsőfokú tanulmányok mellett sportolói karrierjükre is koncentrálnó hallgatók párhuzamos karrierépítését vizsgáló kutatás részeként valósult meg.

1. Anyag és módszer

A kérdőíves lekérdezésre a 2014/15. tanév II. félévében került sor a Debreceni Egyetem oktatói körében a Perényi és Lenténé Puskás által kidolgozott „Sportolói Kettős Karrier Monitoring, Oktatói Kérdőív I.” alapján (SKKM-OK I. 2015)©. A minta kialakítására több lépcsőben került sor. A 2013/14 tanév II. félévében és a 2013/14 tanév első félévében sportösztöndíj pályázatot benyújtott és a hallgatói kérdőívet kitöltő különböző sportolási szinten lévő sportolók szakonként megoszlása alapján, az azonos szakon tanuló sportolók száma szerint 3 kategória került meghatározásra (magas, közepes vagy alacsony sportolói előfordulás). A mintába minden kategóriából 5 szak került be úgy, hogy minden kar és szak képviselője megvalósuljon. A különböző karok eltérő számú szakjainak és oktatói létszámának figyelembe vételével a mintába karonként megközelítőleg azonos oktatói csoportok kerültek be. A több szakon tanító oktatók csak egy szak esetében lettek figyelembe véve. A mintába bekerült 15 szak oktatóinak névsorából véletlenszerűen kerültek kiválasztásra az oktatók (N= 190), ebből 119 férfi és 71 nő. Karonként, az oktatók létszámától függően lekérdezésre került a karon tanító oktatók minimum 50%-a. Alacsony oktatói létszám esetén a teljes oktatói csoport a mintába került. A kérdőívek kvalitatív és kvantitatív kérdéseket is tartalmaztak, felajánlva az oktatók részére a szöveges kiegészítések lehetőségét. Az online kérdőívek az Evasys rendszeren keresztül kerültek kiküldésre, a visszaküldött kérdőívek 23%-os válaszadási hajlandóságot mutattak. A kérdőívek kvantitatív adatainak feldolgozása az SPSS statisztikai program segítségével történt.

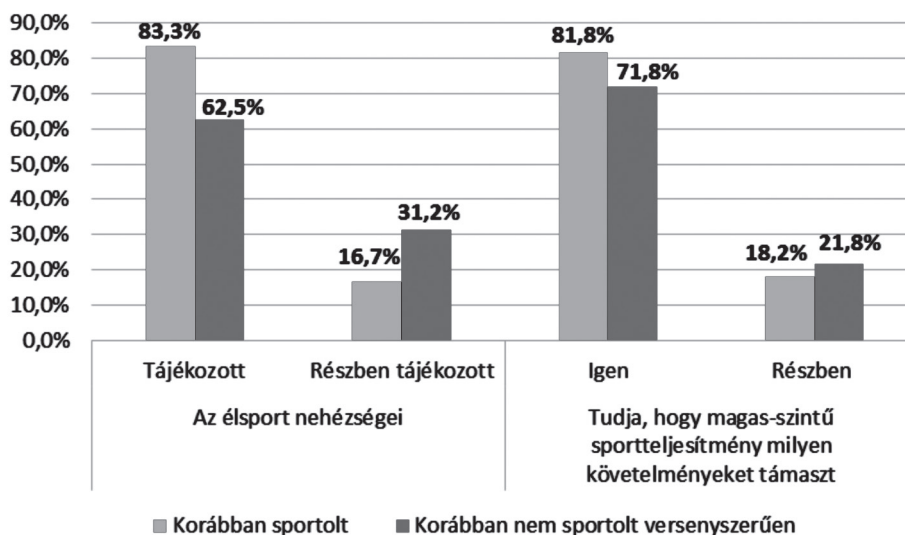

2. Eredmények

2. 1 A sportpályafutás kihívásai – sportoló hallgató az oktatók ismereteinek tükrében

Az oktatók sportoló hallgatókkal kapcsolatos ismerete korlátozott tudástartalmat tükröz, az oktatók több mint a fele (59,1%) az olimpiikonokon kívül nem ismer olyan kiemelkedő sportolót, aki a Debreceni Egyetemen folytat tanulmányokat. Jelentős azoknak a száma is, (72%), akik nem ismerik a 2013/14-es tanév „A Debreceni Egyetem kiváló sportolója” címet elnyert hallgatóit. Ez következhet abból, hogy az oktatók 43%-ának nincs személyes kapcsolata a sportolókkal, nem ismerik őket, vagy nem tudják róluk, hogy sportolók. Az oktatók 34,1%-a szorgalmi időszakban előadáson vagy szemináriumon, negyedük az egyéni tanrendre vagy vizsgarendre vonatkozó kérelem elbírálásakor azonban találkozik a sportolókkal, és az is előfordul (18, 2%), hogy egyéni konzultáció alkalmával kerülnek kapcsolatba.

1. diagram: Éltsporttal kapcsolatos ismeretek-sportolói múlt
1. diagram: Knowledge about elite sport - Athletic track record

Forrás: Saját szerkesztés

A megkérdezett oktatók 68,2%-a vallja magát tájékozottnak az éltsportolói létből fakadó nehézségekkel kapcsolatban és 74,4% saját bevallása szerint tisztában van azzal, hogy a magas-szintű sportteljesítmény elérése milyen követelményeket támaszt egy éltsportolóval szemben. A válaszok azt mutatják, hogy a korábban versenyszerű sporttevékenységet folytató oktatók a korábbi sportolói létükből fakadó tapasztalataik alapján tájékozottnak érzik magukat az éltsport nehézségeit illetően.

(83,3%), és többségük (81,8%) tudni véli azt, hogy az élsportolói pályafutás milyen erőfeszítésekkel és kihívásokkal jár egy sportoló számára. Az eredmények azt mutatják, hogy a korábban versenyszerűen nem sportolt oktatók között is többségben vannak azok, akik tájékozottak (62,5%) és magas azoknak az aránya is (71, 8%), akik tisztában vannak az élsport által támasztott követelményekkel (1. diagram).

Karonkénti csoportosításban vizsgálva a válaszadókat azt találtam, hogy ahol a sportoló hallgatók létszáma magasabb volt, az oktatók is tájékozottabbnak érezték magukat, mint olyan karokon, ahol a sportolók létszamaránya alacsony volt (5 alatt).

A sportolóknak az élsportolói kötelezettségeikből származó egyéb feladatait az oktatók 79,6%-a megérti, közülük azok, akik korábban sportoltak – függetlenül attól, hogy korábban milyen szinten versenyeztek – a legmegértőbbek az élsportolókkal szemben. Az adott válaszok rámutattak arra, a korábbi sport múlt és az oktatóknak a sportolókhöz való viszonya összefüggést mutat, azok az oktatók (61%) a toleránsabbak és rugalmasabbak az élsportolókkal, akik maguk is sportolnak vagy sportoltak. A karok eltérő követelményrendszerétől függetlenül a legtöbb karon az oktatók jelentős többsége megértő azzal kapcsolatban, hogy az élsport milyen egyéb kötelezettségekkel jár egy élsportoló életében. Ebben fontos szerepet játszik az oktató és hallgató közötti kapcsolat jellege is. Az oktatók toleránsabbak abban az esetben, ha személyesen is ismerik a sportolót és rendelkeznek információval a sportolóról, a sportoló karrierjéről, nehézségeiről, esetleges igényeiről. Azok az oktatók, akik ismerik a karokon tanuló élsportolókat többségében pozitív véleménnyel vannak róluk, a követelmények teljesítését viszont minden oktató fontosnak tartja. Eltérőek a tapasztalatok azonban arra vonatkozóan, hogy a sportolók a tanulmányi kötelezettségük teljesítése érdekében milyen erőfeszítéseket tesznek. Az eredmények azt mutatták, hogy az oktatók 59,5% tapasztalta úgy, hogy a sportolók többsége sokat tesz azért, hogy tanulmányi téren is sikeres legyen, és előrehaladásuk biztosított legyen. Vannak azonban olyanok is, akik ettől eltérően ezt csak részben (31%) vagy egyáltalán nem gondolják igaznak (9,5%).

A felsőfokú tanulmányokkal párhuzamosan folytatott élsportolói pályafutást az oktatók jelentős többsége – függetlenül a korábbi sport múlttól – megvalósíthatónak tartja. A korábban versenyszerűen sportoló oktatók 16,6%-a, a versenyszerűen nem sportolt oktatók 22,5%-a úgy véli azonban, hogy a két területen történő párhuzamos előrehaladás nem valósítható meg. Azokon a karokon, ahol a gyakorlatok jelentősége nagy, mint például az orvosi karokon, az oktatók 33,3%-a teljes mértékben, 66,6%-a pedig részben tartja megvalósíthatónak a párhuzamosságot. Az összeegyeztethetőség lehetőségét elutasító oktató nem volt.

A különböző tudományos fokozattal rendelkező oktatók válaszait elemezve a kapott eredmények alapján úgy tűnik, hogy a magasabb oktatói szinten lévők is – professzor (83,3%), docens (75%), adjunktus (61,5%) – megfelelő ismeretekkel rendelkeznek az élsporttal és a sportolói pályafutás által támasztott követelményekkel kapcsolatban. Az oktatók közül a professzorok véleménye erősen megoszlik az élsport és a tanulás összeegyeztethetőségére vonatkozóan, egyenlő

azoknak a száma, akik teljes mértékben vagy részben, illetve akik egyáltalán nem tartják ezt megvalósíthatónak. A docensek 62, 5%-a véli úgy, hogy a két terület által támasztott követelmények teljesítése teljes mértékben megvalósítható, 12,5% csak részben, 25% pedig egyáltalán tartja ezt teljesíthetőnek. Hasonló arányok alakultak ki az adjunktusi beosztásban lévő oktatók válaszai alapján is. A tanársegédek jelentős többsége (75%) gondolja úgy, hogy az élsportolói pályafutás összeegyeztethető a felsőfokú tanulmányokkal és nincs közöttük olyan, aki ezt nem tartja megvalósíthatónak.

2.2 Vélemények – ellenvélemények a párhuzamos karrierépítést segítő intézményi szabályozásokról

A felsőoktatási intézmények által alkalmazott szabályozási elemek lehetőséget biztosítanak az az egyetemi időszak alatt a tanulmányok és a sportolói karrier párhuzamos folytatására. Az intézményi szabályozások bevezetésekor szükséges figyelembe venni azonban, hogy a rendszerben az oktatók önálló, autonóm döntéshozók, a szabályozási elemek alkalmazásának eldöntése saját hatáskörükbe tartozik. A felmérés eredményei szerint a megkérdezett oktatók 43,2%-a nem, 31,8% részben, és csak 25% ismeri teljes mértékben az élsportolók tanulmányi kötelezettségeinek megkönnyítését szolgáló intézményi szabályozásokat a Debreceni Egyetemen. Az oktatók többsége (80,6%) egyetért ezekkel a szabályozási elemekkel, ebből 62,8% fontosnak tartja, hogy a követelmények teljesítésének feltételével az intézmény támogassa a sportolókat a diploma megszerzésében. A felmérés kvalitatív adatfelvétele során az egyik oktató kifejezte egyetértését az élsportolók tanulmányi kötelezettségeinek megkönnyítését szolgáló intézményi szabályozásokkal (egyéni tanrend és vizsgarend), azonban hangsúlyozta, hogy „nagyon fontos lenne világossá tenni a felelősségi köröket és az ezzel kapcsolatos információk áramlásának irányát”. A többséggel ellentétben az oktatók 9,7%-a csak részben ért egyet az intézményi szabályozásokkal, egyikük úgy véli, hogy a kedvezmények biztosítása „időnként elfogadhatatlan mértékben tekint el a tanulmányi kötelezettségek teljesítésétől”. Ettől teljesen eltérően olyan vélemény is megfogalmazódott, mely szerint „a hallgatók azért vannak az egyetemen, hogy tanuljanak, választaniuk kell, hogy melyiket tartják fontosabbnak”.

Az oktatók által adott válaszok azt tükrözik, hogy az élsport által támasztott követelmények ismeretében többségük helyesnek gondolja az élsportolók bizonyos szintű megkülönböztetését hallgató társaiktól, azonban ennek megvalósíthatóságáról kari szinten eltérő vélemények alakultak ki és bizonyos fokú következetlenség is felfedezhető az oktatók válaszaiban. A kar sajátosságának köszönhetően az orvosi karok oktatóinak csak 33,3%-a gondolja úgy, hogy kedvezményekkel kell segíteni az élsportolókat a követelmények teljesítésében, 66,6% szerint nem kell őket megkülönböztetni hallgató társaiktól és nem kell számukra kedvezményeket sem biztosítani. Jogi és bölcsészettudományi területen az oktatók 25%-a, gazdasági karon 39,9%, természettudományi karon pedig az oktatók 100%-a úgy véleke-

dik, hogy nem jár az élsportolóknak semmiféle kedvezmény és megkülönböztetés annak ellenére, hogy ezen karok többségének oktatói saját bevallásuk szerint tisztában vannak és tájékozottak az élsportolói pályafutással összefüggő elvárásokkal. Az eltérő álláspontokat magyarázhatja egyrészt, hogy a karokon tanulmányokat folytató sportolók különböző sportolási szinten vannak, ezáltal a sport és tanulmányok által támasztott követelmények az alacsonyabb szintű sportolók esetében kedvezmények igénybevétele nélkül is teljesíthetőek, másrészt, hogy az oktatók jelentős része nem ismer az olimpikonokon kívül olyan kiemelkedő sportolókat, akik hazai vagy világviszonylatban ugyan eredményesek, de amatőr versenysportolóknak számítanak. Ezáltal esetleges nehézségeikről, igényeikről sem rendelkeznek információval.

Az élsportolók egyéni tanrenddel történő felkészülésének lehetőségével az oktatók döntő többsége (95,2%) egyetért (1. táblázat).

1. táblázat: Intézményi szabályozások
Table 1: Institutional regulations

Intézményi szabályozások	Egyéni tanrend	Egyéni vizsgarend
Egyetért	95,2%	95,2%
Nem ért egyet	4,8%	4,8%

Forrás: saját szerkesztés

Ez kari szinten is hasonló mintázatot mutatott, bár a Mezőgazdaság-, Élelmiszer-tudományi és Környezetgazdálkodási Kar (MÉK) és a Bölcsészettudományi Kar oktatóinak 16,6% és 12,5%-a eltérően vélekedik erről a kérdésről. Ez – amint ezt az egyik oktató megfogalmazta – a szak jellegéből fakad, nyelvszakon nem tartja megvalósíthatónak a diploma megszerzéséhez szükséges képességek elsajátítását egyéni tanrend szerint történő felkészüléssel, véleménye szerint ehhez szükséges a rendszeres óralátogatás. Szintén ellenvéleményt fogalmazott meg egy másik oktató, aki szerint „az élsportolóknak a sportpályafutásukra kellene koncentrálniuk, és annak lezárása után – bizonyos anyagi jólét megszerzése után – nyugodtan tanulhatnak”. Ebből arra lehet következtetni, hogy az egyetemen amatőr versenysportolóként tanulmányokat folytató sportolókat olyan élsportolóknak tekintik esetenként, akik sporttevékenységükért anyagi juttatást kapnak, ezáltal lehetőségük van bizonyos „anyagi jólét megteremtésére”. A többségükre azonban nem ez a jellemző.

Az egyéni tanrend lehetőségét a megkérdezett professzorok 16,6%-a nem akceptálja. A korábbi sportolói múlt sem befolyásolja jelentősen az oktatók álláspontját, hiszen a korábban versenyszerűen sportolók 100%- a, a nem sportolók 93,3% nyilatkozott úgy, hogy egyetért az egyéni tanrend lehetőségével, ebből következően nem fordult velük elő, hogy elutasították volna egy élsportoló egyéni

tanrendre vonatkozó kérelmét. A válaszokból az is kiderült, hogy az oktatók döntésénél (86%) a kedvező elbírálást befolyásolja a sportoló személyes megjelenése a kérelem leadásakor.

Az egyéni vizsgarenddel kapcsolatosan az oktatók véleménye hasonlóan alakult, a többi kartól eltérően az Informatikai Karon az oktatók fele, a MÉK-en 16,6%-a nem ért egyet azzal, hogy az élsportolók egyéni vizsgarend szerint vizsgázhassanak. A kapott válaszok alapján ezek az oktatók azok közül kerültek ki, akik korábban nem sportoltak versenyszerűen, így kevésbé vannak tisztában az élsport által támasztott követelményekkel. Az egyik oktató álláspontja szerint minden hallgató számára több vizsgalehetőség áll rendelkezésre, így az élsportolóknak is van lehetőségük megfelelő alkalmat keresni a vizsga letételére. Ennek ellentmond az a tény, hogy a sportágak jellegéből és versenyrendszeréből fakadóan az élsportoló egy számára előre összeállított versenynapot kell, hogy részt vegyen a versenyeken, mely olimpiai ciklusokhoz, kontinens-és világversenyekhez, valamint hazai bajnokságokhoz, versenyekhez kötött, így emiatt válik szükségessé az egyéni vizsgarend igénylése. Kari szinten a válaszok azt mutatták, hogy döntően nem jellemző, hogy az oktatók nem fogadják el az egyéni vizsgarendre vonatkozó kérelmet, ilyen eset csak két kar esetében (MÉK, 16,6% és Gazdaságtudományi Kar, 6,25%) fordult elő a két legmagasabb beosztásban lévő, korábban versenyszerűen nem sportolt oktatói csoport körében.

A sportolói karrierrel párhuzamosan folytatott tanulmányokkal, valamint ennek megkönnyítését szolgáló intézményi szabályozásokkal kapcsolatosan több oktató is megfogalmazta gondolatait. Az egyik oktató mellett, hogy tiszteli az élsportolókat, felhívja a figyelmet arra, hogy a diploma megszerzése esetükben sem lehet automatizmus, nagyon fontos, hogy valós tudással rendelkezzenek azok az élsportolók, akik a tanulmányi kötelezettségek teljesítését követően belépnek a munka világába. Úgy véli, hogy a munkahelyen az elvárások mindenkire egyformán vonatkoznak, ott sem tesznek majd különbséget a dolgozók között. Ugyanakkor egyetért azzal, hogy mivel a magas-szintű sportteljesítmény elérése az átlag hallgató időbeosztásától eltérő napirendet kíván az élsportolóktól, ezért az intézmény bizonyos támogatásokkal segítse őket az egyetemi időszak alatt. Egy másik oktató nem csak az élsportolókra vonatkozóan fogalmazta meg azt az észrevételét, hogy: „a hallgatók/sportolók az egyéni tanrendet az órák látogatása alóli teljes felmentésnek tekintik, mellyel nem értek egyet”. Vélhetően, amennyiben az engedélyezett egyéni tanrend mellett a sportoló hallgató lehetőségeihez képest látogatná az órákat, ez a fajta vélemény pozitív irányba változna.

Érdekes véleményt fogalmazott meg az az oktató, aki már korábban kifejtette, hogy az élsportolóknak a sportolói pályafutásuk lezárását követően kellene felsőfokú tanulmányokat folytatniuk, és „akkor kellene számukra az intézménybe való bejutást segíteni, esetleg az élsport utáni tanulmányok alatt kellene őket mentórálni”. Úgy véli, hogy aki élsportoló, az mindig a sportolói karrierjét fogja előtérbe helyezni, ezáltal kevésbé tud a tanulmányokra koncentrálni, vagy párhuzamosság

esetén törvényszerű valamelyik terület háttérbe szorulása. Ezen vélemény kialakulása a korábbi sport múlt hiányából fakadó tapasztalatok és az élsportolókkal kapcsolatos rossz benyomások következménye lehet. Ez az oktató véleményét azzal egészítette ki, hogy az egyetem mellett munkát vállaló, sokszor hátrányos helyzetű hallgatók kedvezményekkel való támogatását tartja fontosabbnak.

A korábban versenyszerűen sportolt és jelenleg is sportoló oktatók a lehetőségeikhez képest rugalmasak és megértőek a sportolókkal szemben. Köszönhetően személyes ismereteiknek, tapasztalataiknak, empatikusabbak a sportolókkal szemben. Az egyik válaszadó azt fogalmazta meg, hogy a sportolók egyetemi tanulmányainak támogatása „egy folyamat, amit az egyetemen is mindenkinek meg kell tanulnia”. Ebben lát előrelépést, meglátása szerint a fejlődésnek folytatódnia kell. A vélemények sok hasznos információt tartalmaznak, de ami kiemelhető, hogy az oktatók úgy gondolják, hogy a sportolók megfelelő hozzáállása, elkötelezettsége mindenképpen szükséges ahhoz, hogy az egyetemi évek alatt sikeresen tudjanak előrehaladni.

3. Összefoglalás

Jelen tanulmány azt vizsgálta, hogy az intézményi szabályozásokat – egyéni tanrend és egyéni vizsgarend – alkalmazó, képviselő és ellenőrző oktatói csoport milyen véleménnyel van az élsportolókról, az egyetemi tanulmányok és az élsport összeegyeztethetőségéről és mi a véleményük az egyetem által biztosított szabályozási elemekről és azok megvalósíthatóságáról. Az eredmények azt mutatták, hogy az intézményekben az oktató-hallgató közötti kapcsolat jellemzően szakmai kompetenciájú, az oktatók sportoló hallgatókkal kapcsolatos ismerete korlátozott tudástartalmat tükröz, általában nem ismerik őket, nem tudják róluk, hogy sportolók. Ugyanakkor az oktatók nagyobb része tájékozottnak vallja magát az élsporttal együtt járó követelményekkel és nehézségekkel kapcsolatosan. Az oktatók sportolókkal szembeni hozzáállását nagymértékben befolyásolja a sport múlt, a korábban versenyszerűen sportolt oktatók toleránsabbak és rugalmasabbak az élsportolókkal azáltal, hogy nagyobb ismeretekkel és tapasztalattal rendelkeznek a sportolói pályafutással kapcsolatosan. Az eredmények arra világítottak rá, hogy bár azoknak az oktatóknak, akik ismerik a karukon tanuló sportolókat pozitív véleményük van róluk, a tanulmányi kötelezettség teljesítésére vonatkozó erőfeszítéseiket már eltérően ítélik meg. Az oktatók több mint fele tapasztalta úgy, hogy a sportolók többsége tanulmányi téren is törekszik arra, hogy sikeres legyen, és az előrehaladásuk biztosított legyen. Az élsportolók tanulmányi kötelezettségeinek megkönnyítését szolgáló intézményi szabályozásokkal az oktatók többsége egyetért, azonban ellenvélemények is megfogalmazódtak, amelyek ezek veszélyeire hívták fel a figyelmet. A szak jellege meghatározó az intézményi szabályozások igénybevehetőségét illetően azáltal, hogy a rendszeres óralátogatás elmulasztása nem teszi lehetővé a diploma megszerzéséhez szükséges képességek elsajátítását.

A személyes kapcsolat a sportolóval pozitív irányban befolyásolja az oktatókat az egyéni tanrendre – vizsgarendre vonatkozó kérelem elbírálásakor. Az eredmények alapján megállapítható, hogy az oktatók többsége támogatja az élsport mellett folytatott tanulmányokat, azonban ez nem lehet automatizmus, fontos, hogy valós tudást szerezzenek az élsportolók, amellyel majd be tudnak lépni a munka világába. Ebben a felsőoktatási intézményeknek nagy szerepük van.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bács, Z. (2011). A Debreceni Egyetem Sport Konceptiója.
- Bács Z. - Bácsné Bába É. (2014): Sportkonceptió és szervezeti megvalósítása a Debreceni Egyetemen. In: XI. Sporttudományi Kongresszus, Debrecen: Magyar Sporttudományi Szemle. Konferencia helye, ideje: Debrecen, Magyarország, 2014.06.05-2014.06.07. Budapest: Magyar Sporttudományi Társaság, 2014. p. 18.
- Corrado, L. Tessitore, A. Capranica, L. Rauter, S. Doupona, M. (2012). Motivation for a dual-career: Italian and Slovenian student athletes. *Kinesiologia Slovenica*, 18, 3, 47–56 (2012), ISSN 1318-2269.
- Engstrom, C. M., and Sedlacek, W. E. "A Study of Prejudice Toward College Student Athletes." *Journal of Counseling and Development*, 1991, 70, 189–193.
- Engstrom, C. M., and Sedlacek, W. E. "Attitudes of Residence Hall Students Toward Athletes: Implications for Training, Programming, and Advising." *Journal of College and University Student Housing*, 1993, 23 (1), 28–33.
- Engstrom, C. M., Sedlacek, W. E, and McEwen, M. K. "Faculty Attitudes Toward Male Revenue and Nonrevenue Student-Athletes." *Journal of College Student Development*, 1995, 36, 217–227.
- Istvánfy, (2012). Beszámoló a Magyar Olimpiai Bizottság elnöksége részére az Olimpikon Életút programról. (szóbeli közlés).
- Kun, Zs. - Szretykó, Gy. (2011). Karriermenedzsment a magyar élsportban (1. rész). In: Humánpolitikai szemle, ISSN 0865-7009, 2011.5.sz. 3-17.old.
- Kun, Zs. - Szretykó, Gy. (2011). Karriermenedzsment a magyar élsportban (2.rész). In: Humánpolitikai szemle, ISSN 0865-7009, 2011.6.sz. 26-39. old.
- Lenténé Puskás, A. (2013). Sportoló egyetemista-egyetemista sportoló: Szabályozás és megvalósítás a Debreceni Egyetemen. Ifjúsági Sport és Tehetség gondozás - „A 21. Század Kihívásai”: konferencia kötet/szerk. Perényi Szilvia, Debreceni Egyetem, Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kara, Debrecen, 168-175, 2013.
- Lenténé Puskás, A. (2014). A párhuzamos karrierépítés lehetőségei élsportoló egyetemisták körében. *Taylor.-6:1/2* (2014), p.403-412.
- Lenténé Puskás, A. (2014). A Debreceni Egyetem és a hozzá tartozó sportszervezetek kapcsolat-és működési rendszerének változásai 2000-2013 között. *Agrártudományi közlemények, Acta Agraria Debrecenensis* 58: pp.133-139.
- Lenténé Puskás, A - Perényi, Sz. (2014). Dobogó és Diploma: A sportolói kettős karrier befolyásoló tényezői élsportoló egyetemi hallgatók körében. *Magyar Sporttudományi Szemle* 15 (58), 42., 2014.
- Lenténé Puskás, A - Perényi, Sz (2015). A tanulmányi teljesítmény és a sportolási szint közötti összefüggések versenysportoló egyetemi hallgatók körében. *Magyar Sporttudományi Konferencia*.

- Lenténé Puskás, A - Bács, Z – Perényi, Sz.(2014). Review and assesment of dual-career programs in sport at the University of Debrecen. In: Youth Sport: abstract book/ured. Mojca Doupona Topic, Tanja Kajtna, Faculty os Sport, Ljubljana, 25, 2014.
- Lenténé Puskás, A - Perényi, Sz. (2014). Sportolói kettős karrier monitoring, sportolói kérdőív I.© SKKM - SK I.
- Lenténé Puskás, A - Perényi, Sz (2015). Sportolói kettős karrier monitoring, sportolói kérdőív II.© SKKM - SK II.
- Murphy, G. M., Petitpas, A. J., & Brewer, B. W. (1996). Identity foreclosure, athletic identity and career maturity in intercollegiate athletes. *The Sport Psychologist*, 10,, Pages: 239–246.
- Perényi, Sz - Lenténé Puskás, A (2015). Sportolói Kettős Karrier Monitoring, Oktatói Kérdőív I. SKKM-OK I.
- European Commission: Athletes to Business; EOC EU Office: Guideline: Promoting Dual Career in the EU. (2011) - URL: http://www.forumelitesport.org/sites/default/files/A2B_guidelines_final.pdf (Letöltve: 2013. április 10.).
- Storch, J. Ohlson, M. (2009). Student Services and Student Athletes in Community Colleges. *New Directions for Community Colleges*, Volume 2009, Issue 147.-Wiley Online Library.
- ec. europa.eu.(2013. 02.07). European Comission. Forrás: EU Guidelines on Dual Careers of Athletes are presented to the EU Concil: http://ec.europa.eu/sport/news/20130123-eu-guidelines-dual-careers_en.htm.

